СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 225. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 27, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ОБМЕЖЕННЯ УРЯДОВИХ ВІСТЕЙ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

Вашингтон, 25 вересня. — Всі урядові департаменти й бюра одержали від президента наказ засвоїти собі точно означену однакову систему тримати для себе інформації, „які вимагають охорони з уваги на безпеку країни". Тому, що деякі товариства газетних видавців та редакторів, як також і поодинокі журналісти наперед протестували проти стримування подачі урядових вісток для публіки, президент вислав лист до голов департаментів і урядових агенцій з інструкціями, як нові правила треба розуміти й виконувати. „Щоб цю справу з'ясувати просто, треба сказати, що нові правила придумані для того, щоб можливі вороги не дістали інформацій про безпеку країни. Інструкції не можна використувати для затримання вістей, які не мають нічого спільного з безпекою ані для закривання недомагань якихсь урядовців або урядових бюр" — написав Президент у своєму листі. Інформації, про які мова в листі, поділені на чотири ступені, а саме: обмежені, довірочні, таємні й найтаємніші. Оцих останніх треба мати якнайменше і вони відносяться тільки до виняткових вістей, які можуть виставити на небезпеку долю країни.

Хоч президент виразно зазначив, що в новому розпорядку нема мови про якесь запровадження цензури, та газетні організації негайно почали називати нове розпорядження президента змаганням до запровадження цензури. Воно негайно віддб'ється на видавцях і редакціях газет, бо вони не дістануть повних інформацій від різнородних урядовців, як досі було звичаєм за мирних часів.

ФЕДЕРАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РІЗНИЦЬ ХУДОБИ

Вашингтон. — Агенти Бюра Стабілізації цін побували майже в кожній різниці худоби в цілій країні, щоб перевірити, чи вони не порушують правил, виданих для втримання одностайних цін на м'ясо. Різниці худоби існують в 125 містах, а їх кругле число подають на 500. У нюйорській окрузі переводила перевірку ціла сотня агентів. Вони найшли дев'ять поламань закону. Агенція Юнайтед Пресс повідомляє, що федеральні агенти відкрили всього 96 поломань у 23 містах.

— Незалежно від діяння федерального уряду Сенат Злучених Держав схвалив законопроєкт для накладання квот на худобу на заріз в поодиноких місцевостях. Директор Стабілізації цін, Майкел ДіСал, твердить, що власники різниць загалом чинять опір різним обмеженням і контролі цін. Перед у тому веде Американський М'ясний Інститут у Шікаго.

НЕМА ЧАРОДІЙСТВА У СПРАВІ ВОЄННОЇ ПЕРЕМОГИ

Вашингтон. Секретар оборони Роберт А. Ловет попередив націю, що „нема нового, некоштового або чародійного засобу виграти війну в найближчому майбутньому", не зважаючи на те, що найновіші „оптимістичні оповістки" про можливий розвиток атомової зброї могли дати привід до такого погляду. Він стверджує, що багато новітніх родів зброї можуть являти собою драматичну відмінність від теперішньої зброї, одначе, доки будуть точно стверджені результати нової зброї, нам треба рахувати далі на успіх теперішньої. „Кероване стрільно, накреслене на папері, або випущене на пробному полі, не зможе ще зробити перемоги в Кореї", каже Ловет.

СУДЕЙСЬКА ЛАВА ЗА ТЕ, ЩОБ ПРОГНАТИ ГОЛОВНИХ ПОЛІЦІЙНИХ ОФІЦЕРІВ

Ню Йорк, — Слідча судейська лава повіту Кінґс, до якого належить дільниця Бруклин, звернулася з заявою до директора нюйорської поліції, щоб він виполов у поліційному департаменті хабарництво й корупцію. Для цього він має звільнити зі служби або здеґрадувати найвищих офіцерів, про яких була мова підчас слідства в великій судейській лаві, нібито вони останніх десять років були причетні до закривання недозволеної гри й інших беззаконностей. Слідча лава висловлює думку, що публіці надокучили різні гарні слова про перемішування інспекторів і інших офіцерів поліції з одного участку на інший або накладання малих кар на детективів, коли самі високі офіцери, в першу чергу інспектори не безпосередньо, то посередньо дістають хабарі або в інший спосіб користують з розгалуженого в місті незаконного „ґемблерства", і за те дають правну охорону злочинним синдикатам. До таких синдикатів належать не тільки власники бюр для приймання закладів на перегони або й інші, але теж і торгівлі наркотиками.

Незалежно від діяння великої слідчої лави в повіті Кінґс ведеться стейтове слідство в повіті Ричмонд, в дільниці Статен Айленд, над хабарництвом, якого допускався лідер місцевої республіканської організації, Едвард Ґ. Руппел. Йому доведено, що він брав хабарі від кандидатів на послів до стейтової леґіслятури і від людей які хотіли дістати урядовий дозвіл на продаж алькогольних напоїв.

В АМЕРИЦІ

● **60 будинків спалили бунтарі в стейті Маранйао**, недалеко Сан Луїз, у Бразилії. На чолі бунтарів стоїть адвокат Раймундо Бастос, який хоче позбутися губернатора Євгена де Барроса.

● **Тедрі Натан замордував свою наречену** — Моллі Нахман і сам зголосився до поліції в Бронксі, на передмісті Ню Йорку. Убивник каже, що він діпіст, давніше був лейтенантом польської армії, а з вибухом другої світової війни виїхав до Західної України, як цивільний. Пізніше опинився на Сибіру, вернувся як організатор польської армії, утік до Чехословаччини, потім до Німеччини і звідти приїхав до Америки.

● **Помер д-р Джан Гуреський, проф. початкового виховання** в Ситі Каледж, у Ню Йорку. У Йонкерсі, під Ню Йорком, померла Герміна Яносік, мати проф. математики з університету Ню Йорк, Юрія А. Яносік. З Вашингтону повідомляють, що померла Станіслава Міколайчик, жінка д-ра Міколайчика, польського екзильного прем'єра. Вона мала 50 років життя.

● **Заповідає річний прибуток Злучених Держав висотою 400 більйонів долярів**, економіст Леон Кайзерлінґ, з Президентської Дорадчої Економічної Ради, впродовж найближчих чотирьох років. Теперішній прибуток досягає $325 більйонів.

● **Винайшла машину для поборювання пістряка** („рака") Дженерал Електрік Компані. Машина діє при допомозі атомової енергії, сила якої рівняється силі усіх запасів раду у світі.

● **Курси для стенотипісток** організувало підприємство Дю Понт у Вилмингтоні, щоб пристосувати своїх робітниць для потреб своїх бюр. Дівчата працюють платно і водночас вчаться нової професії.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ЗА ПРИВЕРНЕННЯ ІТАЛІЇ ПОВНИХ ПРАВ

Вашингтон, 26. вересня. — Президент Труман запевнив вчора італійського премієра — Альчіде де Ґаспері, що Злучені Держави та їх уряд є за тим, щоби Італії були привернені всі права вільної нації. — Вже сьогодні Злучені Держави, Британія і Франція мали б проголосити в цій справі спільну декларацію, заявляючи, що вони одобрюють звільнення Італії від всіх моральних, політичних, господарських і військових обмежень, наложених на неї мировим договором. Як відомо, в цьому договорі є окрема клявзуля про воєнну вину, що є певним моральним засудом італійського народу, як теж окремі обмеження італійських збройних сил до 250,000 сухопутних військ, 350 літаків і 132 кораблів. Повідомлення в цих справах проголошено вчора з Білого Дому, після конференції премієра де Ґаспері з президентом Труманом, яка тривала 45 мінут. В повідомленні сказано: „Д-р де Ґаспері вказав на противорічності між духом італійського мирового договору і теперішним положенням Італії, як рівноправного члена спільноти вільних націй. Він поінформував президента про законне бажання італійського народу, щоби ці противорічності були усунені. Президент запевнив премієра, що уряд Злучених Держав рішений, щоби описана ним ситуація була направлена в дусі рівности і приязні. Він висловив надію, що приділений тепер цій справі розгляд буде задовільно завершений..." Президент Труман висловився теж в користь дотеперішнього американського становища щодо привернення італійської суверенности на вільній території Трієсту, хоча в комунікаті цього виразно не сказано. Поодинокі проблеми італійської політики, зокрема справу Трієсту, премієр де Ґаспері обговорював опісля ще на пресовій конференції в Національному Пресовому Клюбі.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР АЛЬЧІДЕ ДЕ ҐАСПЕРІ (зправа), попередив свою вчорашню конференцію з президентом Труманом нарадами зі секретарем скарбниці, Джаном В. Снайдером, з'ясовуючи йому італійські потреби американської матеріяльної допомоги, щоб Італія могла виконати перебрані обовязки в спільній оборонній підготовці. Президент Труман опісля запевнив премієра де Ґаспері, що Злучені Держави одобрюють привернення Італії всіх прав вільної нації.

ЧЕСЬКИЙ ПОСОЛ ТОРГУЄТЬСЯ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ОВТИСА

Вашингтон, 25 вересня. — Владімір Прохазка, амбасадор Чехословаччини, дав зрозуміти, що його уряд готов переговорювати про звільнення американського журналіста Виляйема Н. Овтиса з десятирічної тюрми, коли Злучені Держави припинять свої економічні обмеження супроти режиму в Празі. Амбасадор вияснював цю справу майже дві години на пресовій конференції. Він доводив, що Америка робить різницю у своїй економічній політиці, а при цій нагоді він спростовує „багато помилкових інформацій", поширених в цій країні про справу Овтиса. На настирливі запити кореспондентів Прохазка відповідав чемно і не закривав наміру довести до нових переговорів в цій справі між обидвома урядами. На запит, чи Овтис ще живе, він відповів, що, згідно з недавними інформаціями, йому в тюрмі „поводиться добре". Він теж згадував про потребу „прочищення атмосфери в політично-економічній ділянці у веденні війни" між двома країнами. Він заперечив, одначе, наче б ослаблення економічних обмежень мало бути окупом за самі переговори в справі Овтиса.

АКТУАЛІЗУЮТЬ СПРАВУ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина — Західнонімецький уряд має тепер пропозицію опанованої Совєтами Східної Німеччини відносно переговорів в справі об'єднання країни. Канцлер Аденауер, в своїй недавній промові до народу, відкинув цю пропозицію, вважаючи її повторенням давнього трюку комуністичної пропаґанди. Але тепер з боку опозиційних партій робиться натиск, щоб цю пропозицію поставити на порядок нарад парляменту та приділити їй відповідну увагу і теж відповідно використати для протипропаґанди. Опозиційні партії вважають, що пропозиція повинна бути прийнята і Західна Німеччина повинна погодитися на такі переговори в справі об'єднання, домагаючись насамперед, щоби східно-німецькі делеґати на переговори були вибрані справді демократичним способом. Справа була теж на порядку нарад між канцлером Аденауером і аліянтськими високими комісарами і в найближчому часі вона мала б бути видвигнена теж в західнонімецькому парляменті.

ПІДПОЛЬНА РАДІОВИСИЛЬНЯ В АЛЬБАНІЇ

Атени, Греція. — Від деякого часу з Альбанії відзивається могутня підпільна радіовисильня, що промовляє в імені Національного Комітету Вільної Альбанії, що керує підпільною боротьбою проти комуністичного режиму та пропаґує звільнення країни з-під Совєтів. Висильня називає себе „Голосом Вільної Альбанії" та закликає альбанців до боротьби проти большевизму під проводом Національного Комітету, до якого належать рояліcти, республіканці і незалежні. В передачах для закордону радіовисильня домагається переведення в Альбанії плебісциту під наглядом Об'єднаних Націй, щоб в той спосіб альбанський нарід міг висловити свою вільну волю щодо форми режиму, якого він собі бажає.

В СОВЄТАХ ГРАБУЮТЬ НАГРАБОВАНЕ

Москва. — В совєтській пресі ведеться тепер шалена кампанія проти „розкрадання соціялістичної власности", головно в сільському господарстві. З повідомлень виходить, що на всіх просторах Совєтського Союзу селяни крадуть пограбоване від них урядом збіжжя та інші продукти. Щоб запобігти тим крадіжкам, заведено всілякі контролі і контролі контроль. Адміністраційні книги колгоспів повинні бути контрольовані партійними органами щонайменше шість разів річно.

ЧЕТВЕРНЯТА В УКРАЇНІ

Москва. — Совєтська преса повідомила, що українка — Ксеня Гаврилова в місті Краснодон народила четвернята. Вона вже мала семеро дітей, в тому два рази близнята. Всі діти живуть. Ксені „присвоєно звання матері-героїні Совєтського Союзу".

ВЕНІЗЕЛЬОС ЗАЛИШАЄТЬСЯ НА ПОСТІ ГРЕЦЬКОГО ПРЕМІЄРА

Атени. Грецький премієр Софоклес Венізельос зголосив вчора королеві свою резиґнацію, але король прохав його залишитися на пості премієра аж до часу, коли буде можливість створити новий уряд. Діло в тому, що останні вибори в Греції не дали рішальної перемоги жадній партії, що мала б перейняти владу в країні. Тому король піде знову за старим конституційним звичаєм і звернеться по черзі до представників всіх партій, відповідно до їхньої сили в парляменті, та прохатиме творити уряд. З поодиноких партій найбільше голосів має в парляменті партія маршала Папагоса (112), за нею йде Національно - Прогресивний Союз (74), опісля ліберали (57) й щойно за ними комуністичний Демократичний Фронт зі своїми 10 голосами.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКК ОБЛАСТИ АМСТЕРДАМ-ОБЕРН-СИРАКЮС

Сиракюз, Н. И. — Обласна конференція Українського Конгресового Комітету, що охоплює місцевості Амстердам, Оберн, Бінгемптон, Бофало, Коговс, Елмайра, Геркімер, Рочестер, Сиракюз і Ютика, відбудеться в неділю 30 вересня 1951 в Українському Народному Домі в Сиракюз, 1317 Лафает Стріт. Початок конференції призначений на 10 год. перед полуднем. Участь відділів згаданих місцевостей обов'язана. Доповіді будуть короткі. Ініціятором і господарем конференції буде місцевий відділ. Того самого дня в год. 7 вечорі старанням місцевого відділу відбудеться велике громадське віче, на якому промовлятимуть представники УКК та місцеві промовці. Зголошуватися треба на адресу: Д-р І. Заваликут, в Народнім Домі.

НОВА ВИМІНА НОТ ЩОДО ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Токіо, 26. вересня. — Після вчорашнього перервання комуністами нових розмов між зв'язковими старшинами в справі передумов відновлення переговорів щодо перемир'я в Кореї, аліянтський головний командант на Далекому Сході ген. Метью Ріджвей, переслав сьогодні комуністам повідомлення з пропозицією продовжувати ці переговори між зв'язковими для встановлення „задовільних для обох сторін" передумов відновлення повних переговорів між делеґаціями. Повідомлення ген. Ріджвея передав комуністам аліянтський зв'язковий і опісля одержав від них відповідь, зміст якої ще невідомий. Вступні переговори між зв'язковими комуністи перервали після двох днів, видвигнувши домагання, щоб ці переговори відбувалися відразу між головними делеґаціями та щоби насамперед обговорити створення „відповідної машинерії", яка в майбутньому прослідкувала б евентуальні порушення невтральности місця переговорів. Аліянти зі свого боку пропонували, щоби насамперед між самими зв'язковими договоритись щодо передумов дальших переговорів в справі перемир'я, домагаючись рівночасно перенесення переговорів з Кесонґу в інше місце, де були б менші можливості порушення невтральности, як теж відступлення, від попередних обвинувачень, що їх аліянти вважають безпідставними і видуманими. Комуністи відкинули всі ці аліянтські домагання та вийшли зі залі нарад. Ген. Ріджвей намагається тепер звести разом обі делеґації зв'язкових. З поінформованих джерел повідомляють, що ані аліянти ані комуністи не виявляють бажання перебрати ініціятиву щодо відновлення розмов між повними делеґаціями, а не тільки між зв'язковими. Існують теж розбіжності у вияснені перервання комуністами вчорашньої зустрічі. Комуністична радіовисильня спростовує повідомлення аліянтів, заявляючи, що комуністичні зв'язкові не перервали нарад, тільки відложили їх, не маючи повновластей обговорювати будь-які інші справи, за вийнятком встановлення часу і місця чергової зустрічі. Тому теж можна сподіватися, що пропонована дальша зустріч зв'язкових відбудеться в найближчому часі.

5 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ ЗБИТО І 5 ПОШКОДЖЕНО В НАЙДОВШІЙ ПОВІТРЯНІЙ БИТВІ В КОРЕЇ

Токіо. — Над територією Північної Кореї відбулася вчора найдовша в дотеперішній війні повітряна битва, в якій п'ять ворожих літаків було збитих і других п'ять пошкоджених. Битва, в якій взяло участь 37 аліянтських турболітаків проти 80 ворожих, тривала 35 мінут. Всі аліянтські літаки повернулись на свої бази. Сухопутні бої на фронті теж вчора обмежувались до 40-милевого гірського хребта на центрально-східному секторі на північ від Янґґу. Поліпшуючи свої позиції на фланґах того фронту, аліянтські війська намагались закріпити здобутий терен, відбиваючи запеклі протинаступи ворога. В тому самому часі аліянтська важка артилерія 24 години на добу невпинно бомбардує ворожі позиції, полегшуючи акції піхоти. На інших секторах фронту положення було відносно спокійне. Сильні з'єднання аліянтських бомбардувальників продовжували стратегічне бомбардування ворожого запілля, наносячи ворогові великих шкод та завдаючи йому великих втрат.

ЗДОРОВ'Я КОРОЛЯ АНГЛІЇ ПОЛІПШУЄТЬСЯ

Лондон. — Населення Англії та інших країн британської спільноти народів все ще з великим неспокоєм слідкує за розвитком в стані здоров'я короля Юрія VI., який минулої неділі перейшов важку операцію легенів, при чому „частину, або одну цілу легеню" йому вирізано. В останньому здоров'я короля почало поліпшуватися і у вчорашньому лікарському повідомленні, вже шостому після операції, сказано, що король вперше після операції прийняв поживу і поступово приходить до сил, хоч загроза ще не цілком минула. Вістка про дальше поліпшення в стані здоров'я короля помітно заспокоїла загал населення, що вже перестало розхоплювати кожне видання газет, щоб познайомитись з кожною новою подробицею в повідомленнях з Букингемського палацу.

ІРАН ВИКИДАЄ АНГЛІЙСЬКИЙ НАФТОВИЙ ШТАБ

Тегеран, Іран. Іранський уряд поставив вчора ультимативне домагання трьом соткам британських нафтових техніків і спеціялістів, щоб вони забралися з Ірану найпізніше до 4-го жовтня. В ультиматі сказано, що вони повинні покинути Іран впродовж одного тижня, який починається 27-го вересня. В тому самому ультиматі, переданому за посередництвом Іранської Національної Нафтової Компанії, доручається місцевим іранським властям виявити видаленим англійцям „найбільшу чемність" та всю можливу допомогу в ліквідаційному полагоджуванні формальностей, щоб вони виїхали з Ірану „в найбільш приятельському настановленні". Представник уряду заявив, що коли б тепер ці англійські спеціялісти вже навіть просили залишити їх на праці, вони будуть відкинені. Рівночасно в іранській пресі появилися повідомлення про торговельний договір зі Совєтами, які мали заявити, що вони куплять від Ірану „все, що він може продати", а в совєтській пресі вже пишеться про теперішнього іранського премієра Моссадеха, як про „великого патріота". З Лондону повідомлено, що там відбулися спеціяльні наради уряду, на яких розглянено справу іранського домагання щодо виїзду британських нафтових спеціялістів,

В СВІТІ

● **Майор Ню Йорку Імпеллітері вилетів з Риму до Тель Авіву** літаком держави Ізраель. В Римі зміг дістати на обід свою улюблену італійську національну страву — спаґетті — лише в посольстві ЗДА.

● **Европейська Рада — неофіційний парлямент Европи** — відклала свою пляновану на 15 жовтня сесію у зв'язку з британськими перевиборами, що почнуться 25 жовтня.

● **В червоному Китаї селяни переплачують за промислові товари,** ціни на які за час з 1 червня по другий тиждень вересня на 23%, тоді як ціни на продукти за цей же час зросли лише на 14.8%.

● **Ізраель відмовляється дати свої контингенти для військ ОН,** посилаючись на напружені свої взаємини з сусідніми арабськими країнами.

● **Іранський суд засудив совєтського шпигуна** на довічне ув'язнення. Шпигун був піймaний 8 місяців тому.

● **Пекінське комуністичне радіо** повідомляє, що молода американка Гілтон, яка 1943-1945 працювала у ЗДА як атомовий науковець, тепер працює разом зі своїм чоловіком на „тваринницькій фармі" у внутрішній Монголії. Радіо подає — „мирне послання" пані Гілтон до американських науковців. Вона в Китаї з 1948 р.

● **Данія купляє 30.000 тон вугілля в СССР.**

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНЕ ПІДПІЛЛЯ

Минулої неділі американська преса згадала за протести, внесені Литовсько-Американською Радою та Польсько-Американським Конґресом до Об'єднаних Націй з приводу постанов, запропонованих Міжнародною Правничою Комісією, а звернених проти допомоги Заходу протикомуністичним рухам у совєтських країнах. Ці постанови мали б увійти до міжнародного кодексу, який буде запропонований цієї осени для затвердження Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Це ті статті, в яких говориться про „терористичні акти", ціль яких викликати горожанську війну в якійсь країні. Та автор цього проєкту, Веспазіян Пелля, утікач з комуністичної Румунії, сам запевняє, що він немає ніякого заміру шкодити визвольним рухам, бо й сам бере участь в одному з них. До того над цим дебатуватимуть в Об'єднаних Націях і справа певно виясниться. Все ж таки, не зважаючи на цей інцидент, треба ствердити, що про визвольні рухи та підпольні акції було останніми часами чимало поважних голосів. На один такий голос хочемо звернути увагу, себто на статтю п. н. "Revolt in the Soviet Satellites?" (by Tris Koffin), поміщену в тижневику „Ню Ріпоблік" (з 24 вересня 1951).

Автор виходить із того факту, що спротив комуністичній диктатурі зростає в Совєтах, Китаї і сателітах, бо ж зростають також гніт і нужда. Ті, що зв'язані з тими протикомуністичними рухами, домагаються від Злучених Держав моральної, орґанізаційної та матеріяльної допомоги. Вони хотіли б мати офіційну заяву, що Америка вважає приятелями тих, що намагаються скинути комуністичне ярмо. Хотіли б, щоб Злучені Держави взялися за организування талантів, енерґії та інтеліґенції тих мільйонів, що втікли зі Сходу, включно з творенням „визвольних армій" з охотників. Вкінці домагаються від Заходу, щоб він ввійшов у зв'язок з організованими підпільними організаціями і постачав їм зброю. Автор обговорює далі підпільні рухи в Болгарії, Румунії, Угорщині, Польщі, Чехословаччині, Альбанії і в совєтських зонах Німеччини та Австрії, які тепер „на найвищому щаблі". Але підкреслює, що провідники тих рухів тої думки, що коли вони впродовж року не дістануть від Заходу допомоги, то Росії вдасться ті рухи придавити „такими масовими чистками, які відбуваються тепер у чотирьох російських республіках". Саме підпілля, без допомоги Заходу, не вдержиться.

Насувається питання, чому властиво Америка чи Захід не дають підпільним рухам цієї допомоги. Автор відповідає, що американські військові провідники не дуже вірять у таку зброю як повстання. На їхню думку допомога Заходу підпільним рухам означає війну, бо ж у разі вибуху повстання треба б помагати повстанцям, як своїм приятелям, або кидати їх напризволяще. Тому, якби навіть і помагати повстанчим рухам, то тільки тоді, коли б Америка була готова підтримати своєю армією акцію повстанців, себто можливе повстання. Неохоту до допомоги повстанчим рухам виправдується ще й тим, що ті групи, які заанґажовані в цю акцію, розбиті, політично поділені й посварені.

Сам автор, як виглядало б, ставиться прихильно до підпільних акцій. Він хотів би рятувати бодай найновіші підпільні акції, які Кремль та Комінформ певно зліквідують, якщо їх не підтримає Америка. Та надія на таку підтримку в нього слаба.

Як бачимо справа важлива, дуже актуальна та загального значення.

ПОДАТКИ І ЦІНИ

Після першого листопада треба сподіватися дальшої підвишки цін на цілий ряд товарів в подрібному продажі. Цим разом підвишка цін обумовлена підвишкою податків отже практично уряд сам заставляє продуцентів до підвишки цін, а покупець, доплачуючи додаткові центи чи доляри за поодинокі товарі, платитиме додатковий податок. З цих додаткових податків уряд сподіється здобути дальших коло 800 мільйонів долярів до свого бюджету в настуному році. Значить, нові податкові тягарі, що їх уряд плянував наложити на продуцентів, спадуть практично на консументів.

Згідно з дотеперішнім плянуванням, подорожіють алькогольні напитки і пиво, цигаретки (один цент на пачці), газоліна (пів цента на ґальоні), автомобілі (на 7.2%), всіляке домашнє приладдя і електричні машини, хоча подешевіє електричний струм для домашнього вжитку (на 3.2%), діточий пудер і олива, сисилка телеграм та деякі інші продукти і послуги, хоча в загальному кошта прожитку знову збільшаться.

Все це витворює складну ситуацію, яка не задовольняє ані продуцентів, ані консументів, а вже найменше широкі маси зорганізованого робітництва. Аналіза виказує, що в останніх роках кошта вдержання уряду збільшилися далеко більше, ніж кошта прожитку. Тому теж робітництво починає ставити домагання, щоб податки включити в кошта прожитку і відповідно до того регулювати заробітну платню, видвигаючи гасло „платні після податків". Продуценти зі свого боку теж мають подібні претенсії і видвигають домагання оцінки зисків після податків і відповідно до того визначувати заробітні платні для робітників. Але самої проблеми не розв'язують ані претенсії продуцентів, ані консументів. Навпаки, вони її тільки комплікують, бо в такому разі консументи мали б платити податки за продуцентів, а продуценти за консументів, замість платити кожний за себе.

В теперішніх обставинах єдиною реальною можливістю зменшити кошта прожитку було б зменшити кошта уряду та його астрономічних видатків на оборону. Це знову ставило б в смертельну загрозу вже не тільки наші кошта прожитку, але й саме життя, бо наша оборонна непідготованість була б запрошенням до нападу з боку аґресивного большевизму. Тим самим, наші господарські і податкові труднощі мають свою першопричину в теперішньому загрозливому міжнародному положенні та в збільшуваній загрозі комуністичної аґресії. Ми платимо кошта миру і волі, які ніколи не можуть бути завеликі. Але ці кошта були б мінімальні, якщоб перестала існувати найбільша загроза для миру і волі — пофарбований на червоно російський імперіялізм.

І. Я. Хамуляк.

Розподіл СССР та рівновага сил

Проблема розподілу СССР (не Росії — як це дехто пояснює) та питання рівноваги сил на Далекому Сході є для українців подвійно цікава: 1. Розподіл СССР — це рівнозначне майже із самостійністю України. 2. Рівновага сил на Далекому Сході, це передумова збереження тої самостійности на довший час. Бо саме самовизначення може стати пустою фразою, якщо за ним не приходять конкретні можливости ту самовизначеність і самостійність зберегти. Рівновага сил на Далекому Сході це не лише життєва проблема України, це також основа сили і впливу Америки.

Недавно (5. 8. 1951) Ню Йорк Таймс помістив статтю секретаря стейту Ачесона п. н. „Що це сучасність". Кинувши кілька майстерно сформульованих думок про те, як важко з'ясувати собі суть „сучасности", тимбільше, що не маємо ніякого загально принятого критерія для визначування „початку" того, що є сучасністю, Ачесон в дальшому доходить до ось такого твердження: „Поза Совєтським Союзом існують ще інші труднощі, може навіть і більші. Важливою справою в наших діях є сьогодні те, що мусимо так робити при усуванню безпосередніх труднощів, щоб ми могли в майбутньому кермувати тими дальшими".

Що ж це ті дальші труднощі?

„Поза СССР... я бачу дві проблеми... Одна з них, це пробудження величезної маси населення Азії, населення, яке починає почувати, що воно має і повинно мати свій вплив в світі в пропорції до своєї чисельности і до своєї культури", говорив Ачесон, а друга небезпека це проблема „зростаючого в світі голоду", який річ ясна може найбільше дошкульно від часу до часу діє саме в Азії. „Великі імперії в світі". заявив ще Ачесон, „виросли і впали тому, що вони взяли собі за вузьку ціль".

Слушности тим ствердженням аж ніяк відмовити не можна, а що їх говорить керманич американської закордонної політики, то й не можна їх легковажити.

Бажаючи мабуть з'ясувати суть заключення мирового договору з Японією той сам Ню Йорк Таймс в своїй редакційній статті „Eastern Triangle" (з дня 20. 8. 51) між іншим пише: „Далекий Схід можна собі з'ясувати як трикутник у такому виді: Японія-Китай-Росія. Якщо ті три потуги є відносно рівні на Далекому Сході, тоді є мир. Жадна з них не хоче бачити другої сильньої, в домінуючій ролі". Мимоволі насувається запит: 450 мільйонів китайців, понад 80 мільйонів японців а скільки ж росіян потрібно тут для рівноваги? Чим силу Росії взагалі мірити: географічною довжиною та шириною, чисельністю населення, чи може „ґеніяльністю" ідеології? Ню Йорк Таймс, на жаль, не відповідає ніяк, а тільки пише: „Китай не був би більшою потугою, якщо б Росія контролювала Японію, одиноку індустріяльну країну Сходу з величезним робітничим резервуаром. Росія знову не могла б ніколи погодитись — на довшу мету — з опануванням Китаю Японією і ні теж навпаки, щоб Китай заволодів сьогодні Японією. І коли тепер Японія заслаба, щоб могти знову заволодіти Китаєм, її інтерес у тому, щоб Китай і Росія були однаково незалежними і сильними. Це може статися тільки тоді, коли Китай знову дістане контролю над Манджурією, її одинокі індустріяльні райони, якими тепер володіють росіяни і це є одним із найважніших факторів сили, на який доведеться зважати в найближчих роках". Америка в такій ситуації повинна б на думку Ню Йорк Таюмс-у перейняти тут ту ролю, яку мала віками в Европі Англія: своїм потенціялом звичайно в тій грі включатися там, де на її думку, перемога запевнюватиме побіду Америки...

Як бачимо розрахунки доволі влучні, хоч незвичайно скомпліковані. На тому тлі можна зрозуміти теж американський поспіх в „ставленні на ноги" вчорашного свойого противника Японію, але рівночасно й намагання ту саму Японію тримати на припоні, значить, не зробити її надто сильною. Це так сказати б розрахунок на теперішню ситуацію, однак не на випадок війни з СССР і Китаєм і їхній провал.

Маючи це на увазі, можемо тепер з'ясувати собі складність проблеми розподілу СССР на національно-незалежні держави. В розрахунках НИТ — Росія (а він напевно розуміє сьогоднішнє СССР) мала б становити один із трьох потуг, які мали би бути основними формотворцями рівноваги сил на Далекому Сході, а тим самим „відтяжувати" Америку в її бою за свої впливи на тих теренах. Хоч з другого боку Америка не хотіла б ніяк бачити надто сильної Японії, ані другої потуги на тому терені.

На нашу думку в основу нового ладу на тих теренах повинно бути встановлення окремих національно-незалежних держав. З України, Білорусі, Кавказу, Туркестану, Центральної Азії, а дальше Манджурії, Кореї, Филипин і т. д., можна сформувати рівноважник сил, або іншими словами миролюбних членів ОН. Це відібрало б потуґам на тому терені їх „предмети консолідування" і створило б „невтральні зони" поміж ними. Принявши ідею національних держав, підтверджену картою ОН, її переступлення треба б трактувати як акт аґресії, проти якого повинні б усі сили ОН одностайно стати. Цю ідею повинні б кромі ще вповні піддержувати Туреччина, Іран, Афганістан, бо це справа їх власного існування.

(Закінчення на стор. 3)

В чім сила комуністичного режиму?

(Розмова з новим еміґрантом із Сов. Союзу).

Він, новий еміґрант, виховався „під сонцем сталінської конституції". Має 36 років. Пройшов школу Комсомолу, але в партію, з обережности, не записався, хоч знав, що кар'єру в совєтській державі може зробити тільки комуніст. На питання, чому він відмовився належати до компартії, мій співрозмовник відповідає одним словом: **„Страшно".**

З дальшої розмови вийшли на яв деякі подробиці, над якими слід кожному подумати, хто цікавиться розвитком комуністичних режимів, які вже опанували велику частину земної кулі.

Питаюся, на чім стоїть комуністичний режим, і чи є надія, щоб його вдалося повалити внутрішніми силами. Мій співрозмовник крутить головою: Чи була надія повалити внутрішніми силами, без II. світової війни, диктатуру Гітлера або Муссолінія? Ні! Ці диктатори ще й досі панували б у своїх країнах, коли б були, з дурної голови, не влізли в війну. Так і з режимом Сталіна. Комуністична диктатура панує вже ціле людське покоління на Сході Европи. Виросли нові люди, які собі іншої влади вже й не уявляють, окрім комуністичної. Щоб зробити внутрішній переворот, треба, щоб були опозиційні організації, які б вели свою роботу, збирали противників режиму, готували силу для виступу проти диктатури. Треба, щоб між людьми, в тайних організаціях, вироблялося взаємне довір'я і спільна ідея. До цього не хоче допустити комуністична влада, і вона має засоби, щоб не дати людям організуватися. Звісно, про це дбає в першу чергу тайна поліція — МВД, — через своїх аґентів, шпіонів і провокаторів. Ці аґенти сидять усюди і, як треба владі, самі творять „опозиційні" тайні організації, щоб зібрати і винищити активний елемент, який може в суспільстві виявиться.

Друге питання, на чім стоїть комуністичний режим, вияснює новий еміґрант таким способом:

Комуністичну диктатуру ненавидить величезна більшість населення совєтської держави. До цих ненависників режиму (як це не дивно здасться на перший погляд) належать також численні комуністи. Але, проте, всі ці противники комуністичної диктатури мусять вірно служити диктатурі і її зміцняти. Для цього сама собою утворилася в совєтській державі своя система.

Насамперед — це постійне ширення недовір'я і взаємної ненависти між комуністами і цілим совєтським апаратом. Відомо, що молодь легко піддається пропаґанді диктаторів, а тому і Гітлер і Муссоліні завжди демагогічно апелювали до молоді й те саме робить Сталін. Члени „Гітлерової Молоді" готові були вмирати за „фюрера", не питаючи, чи та смерть буде потрібна батьківщині, чи ні.

Але із молодих хлопців згодом виростають зрілі люди, що починають самостійно і критично думати. Комуністична партія має досить засобів, щоб довідатись, котрий із її членів виявляє сумніви і втратив бувалий „ентузіязм". Такий критичний вік для комуністів настає між 30-35 роками або й пізніше. Людина з здібностями здобуває в такому віці вже поважне становище в апараті, і вже думає про свій власний добробут, а партійні резолюції приймає з деяким недовір'ям, як фантастичні. Такий комуніст може вже став „червоним директором" фабрики, має віллу і автомобіль, одружився, і йому вже не хочеться марнувати час на безконечних партійних зібраннях, на яких тільки треба кричати „славу" Сталінові!

Коли партійні контрольні органи помітять упадок ентузіязму у такого комуніста, то зразу натровлюють на нього молодших комуністів, що самі мріють про кар'єру, про віллу і про автомобілі. Зразу такому комуністові пришиють „побутовий розклад" і подібне, навіть зроблять із нього „поклонника гнилого Заходу", а за цим приходить арештування, конфіскація майна, заслання на каторжні роботи і т. д.

Не треба думати, що „критичний період" починається у всіх комуністів у віці після 30 років. Але комуністична система безоглядно послідовна: вона не мусить обов'язково того зачепити, що виявив свій критичний погляд на комуністичну диктатуру: її жертвами падають часто саме найбільші „ентузіясти" комуністичного режиму: ті, що вчора допитували інших в органах МВД, сьогодня попадають у ту саму келію, де вони іншим зуби вибивали. Тепер інші посіпаки їм зуби вибивають.

Що робити такому комуністові? На що надіятися? На поміч своїх приятелів і товаришів? Ті цураються його як чуми. Чи знайде він симпатії серед безпартійної маси? Ні. Тільки надія на ласку всемогутнього Сталіна може їх урятувати. Тому то ці люди, що попали під колеса комуністичного воза, пишуть листи до „батька народів", щоб їх помилував, бо вони невинні і готові далі вірно служити режимові. Нераз буває, що Сталін таких „опальних" комуністів милує (приклад — Рокосовський), і такі амнестовані служать вдесятеро вірніше владі ніж перед тим.

Отже: маса боїться комуністів, але самі комуністи бояться свого апарату. Цей взаємний страх лежить в основі комуністичного режиму. Сам Сталін боїться свого апарату. Чим більше боїться, тим дужче мусить тиснути на своїх підданих, застрашувати їх.

Р. В.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української орґанізації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

16)

Нас пригнали сюди і примусили спочатку збудувати тюрми для себе самих, а потім корчувати ліс, рвати скелі, будувати т и м ч а с о в і шляхи. Взимку і влітку до побудування бараків, нам довелося спати на холодній землі і під снігом. Люди вставали вранці мокрі, холодні і знесилені. Але бралися до роботи, стикаючи в руках сокири і пилки. Ніхто не хотів відставати. Навіть страшенні взимку морози не могли зупинити цієї затяжної боротьби з природою.

Щож примушувало в'язнів так працювати? Совєтський ентузіязм, ударництво, соціялістичне змагання?

Ні! Лише могутня сила, якою наділено кожну живу істоту: спрага до життя і боротьба за те, щоб жити.

Будуючи табір, кожен з цих підневільних „піонерів" большевицької „культури", чудово знав, що чим довше він житиме в снігу, чи спатиме на голій землі — тим швидше загине. Звідсіль і бажання швидше збудувати житло і переселитися у затишок, чи під дах хочби смердючого перенаселеного бараку. Тому, коли починали будувати взимку, всі намагалися закінчити будівництво до весни. Розпочаті влітку, — скінчити на осінь — тобто до початку двох найнездоровіших сезонів у тих місцях. Страх залишитися без даху, примушував бідолашних в'язнів показувати справді чудеса у „темпах соціялістичного будівництва".

Таку тюрму-табір на 10 тисяч чоловік будували за три місяці 150 людей.

Читач запитає: чому ж в'язні працювали на інших таборах, що не мають нічого спільного з будівництвом житла? Що ж примушувало людей працювати там?

Знов та сама спрага до життя. Адже ж у совєтських виправно-трудових таборах уся система харчування побудована у прямій залежності від виконання виробничих норм.

Ось, наприклад, офіційні норми горношорського трудового табору в 1938 р. В'язні отримували щоденно за виконання норми 50% 400 гр., від 50-75% — 600 гр., від 75-99 — 700 гр. і за 100% норми — 800 грамів хліба. Другу страву — кашу чи пиріжок, чи рибу, отримували лише ті в'язні, які виконували норми від 100% і вище. Виконання до 99%, давало право на отримання лише першої страви — тобто звичайної тюремної баланди" — низьковартісної зупи.

Людина, що кілька день не змогла виконати норми повністю і тому отримувала підряд кілька разів знижений раціон, при важкій роботі і страшенному холоді — охлявала, підупадала і скочувалася до „абісінії", або „слабосилки".

Щоб зберегти життя, в'язні працюють, видаючи свої останні сили на вимоги „соціялістичної батьківщини". Їх праця безплатна і продуктивна. Транспорт і харчування дешеві. А крім того вони гинуть, здійснюючи плян контінґенту НКВД.

В такий спосіб у „самій демократичній в світі країні" — немов гриби зростають табори НКВД. Це оплачується. Це чистий зарібок для країни рад. Чому ж тих таборів не збільшувати? Адже вони розбудовують державу, скорочують шлях людства до соціялізму, а мільйонів жертв до могили.

Зробімо тепер екскурсію у недалеке минуле. Згадаймо, що перед кожним новим величезним будівництвом починалися хвилі шаленого терору і арештів. Наприклад, 1929 р. почали будувати Біломорський канал, тоді одноразово почалася кампанія по „розкуркуленню" і масові репресії. 1933 р. большевики заходилися будувати канал Москва—Волга і того самого року підноситься хвиля арештів. 1935 року розпочинається будівництво військових автострад Москва-Мінськ, Москва-Калуга, Москва—Київ, і одночасно почалася нова повідь арештів...

Як же так — мільйони безвільних невільників у таборах. Де депутати від народу? Чому ніхто ніколи не робить запитів у раді? Чому не згадується про це об'єктивно в пресі? Чому, коли вимерло на Україні 8—10 мільйонів людей, не було в жадній газеті написано стрічки?

Чому?

На сто тисяч різних „чому" свого народу большевики і не хотіли відповідати. Одягши народам величезний намордник — НКВД — вони сміло й легко демонструють всім лише захоплення і щастя тих народів.

Табори школа антибольшевизму.

Зорганізувавши на більшу скалю свою машину всеохоплюючого терору — ГПУ і НКВД, большевицькі організатори не добачували, яку величезну небезпеку являють собою поправні табори.

Цих людей не виховували на ідейних марксистів, що поділяли б погляди і потворні концепції вчення Леніна-Сталіна. А навпаки, кожна людина, що побувала в них, в далеких таборах — назавжди ставала ворогом большевизму.

Тюрми і табори Совєтського Союзу перетворилися у своєрідні опозиційні до комунізму політичні школи, де зустрічалися люди з різноманітними поглядами і знаннями, обмінювалися думками, дискутували і врешті решт виходили політично обізнаними людьми.

Правда, це було дуже небезпечно, бо III. відділ НКВД насаджував густу сітку шпигунів - „сексотів", завербованих з самих в'язнів, яким обіцяли якісь привілеї — кращу і легшу працю, трохи хліба чи якихось харчів, обіцяли „дотермінове звільнення" і т. д.

Але люди гуртувалися по два чоловіка і десь у затишку в куточку, щоб ніхто не чув, вели розмови на політичні теми.

Між іншим у справжніх політичних діячів виникає гостра потреба таких розмов-диспутантів, і ніщо — ніякі репресії не можуть залякати мужніх людей від діяльности. Навпаки, свою діяльність вони так майстерно замасковують, що НКВД часто-густо й не здогадується про них.

Багато видатніших в'язнів хотіли своє знання і політичний досвід передати іншим. А чей хтось вийде з того пекла. Вони не лише висловлювали свої погляди, вони систематично їх викладали. Повставали цілі таємні школи. Очевидно праця проходила маленькими гуртками й законспіровано. Учасників „школи" перед тим уважно вивчалось. І така школа була до певної міри маленькою організацією, що мала завдання поширювати протибольшевицькі думки.

Люди зв'язані з собою спільною таємницею — помагали взаємно собі й іншим. Вони намагались заперечити існуючу дійсність. В світі звірств, в світі потоптання людини, вони намагались дбати про людину. В світі тріюмфуючого терору НКВД, в світі, що був тріюмфом режиму над мільйонами своїх свідомих чи несвідомих ворогів — вони саботували цей тріюмф і це знущання — стараючись полегшити муки. Намагаючись допомогти пережити лихоліття.

(Продовження буде).

В. П-ко

НА СВІТОВИХ РОЗДОРІЖЖЯХ

(З відвідин у Секретаріяті Пан-Американської Української Української Конференції)

Власне таку ділянку обрала собі Пан-Американська Українська Конференція, або, скорочено, ПАУК. Праця почалася з обмежених завдань: бути зв'язком між центральними українськими о р г а нізаціями ЗДА, Канади, Арґентини, Бразилії, Венецуели, Уруґваю, Параґваю, де є наші українські організації. Одначе, українська еміґрація в цих країнах не упала з неба, а приїхала з різних держав Европи і сьогодні ще їде. У зв'язку з цим, поширюється й сфера завдань та праці Пан-Американської Української Конференції.

Правда, кожну працю можна звузити й розгорнути. Конференція обрала цей другий шлях. Минуло три роки тихої, але наполегливої праці і нині ПАУКонференція стала дуже цікавою установою. Стала справжнім „ПАУК-ом", що більш чи менш „оплутав" цілий світ.

Ви заходите до Секретаріяту і коли маєте трохи вільного часу, то довідаєтесь про дуже цікаві речі. Маєте враження, що попали у мале міністерство закордонних справ.

Знову таки, почалося з малого. „ПАУК" — працює в тісному контакті з Конґресовим Комітетом. Цей останній, як відомо, видав кілька добрих книжок англійською мовою про Україну для ознайомлення чужинців. А розсилає їх ПАУК. Одначе, розсилає не будь кому, а лише видатнішим чужинцям, що так або інакше цікавляться справами Сходу Европи і мають або можуть мати вплив на політичне життя у своїй країні, а також поза межами її. Таких людей треба знайти — звідси листування з українськими організаціями та діячами майже по всіх державах світу. Від цих організацій та діячів ПАУК дістає не лише голі адреси, але й ближчу характеристику відповідних людей та їх політичних чи наукових заінтересувань. І тоді таким людям висилається інформаційна література про Україну — між ними й такі фундаментальні книжки, як Історія України — Грушевського, Історія України — Маніна, XX вік України — Маніна, „Юкрейнієн Резистенс" — видання УККомітету та ін.

Минулого року, нпр., було вислано не більше й не менше, як 850 таких пакунків різним видатним людям. Куди? Майже до всіх держав світу.. Цим же людям висилається й „Український Бюлетень", двотижневик англійською мовою, що виходить при ПАУК, а також „Український К в а ртальник", що видає УККомітет.

Але одна справа тягне за собою другу,

Колись запитали чеського фабриканта взуття Батю, як це він з малого шевця став світовим фабрикантом (побудував ціле місто — Злін, а шкіру сам довозив з Африки, південної Америки і т. д.). На це Батя, посміхаючись, відповів: потрошки й помаленьку. Сьогодня зроблю одно, завтра придумаю друге, — часом люди сміялися, — казали, що це „блбост" (глупість), і так ось створилось моє підприємство.

Здається, такої ж тактики дотримується й Секретаріят Конференції. Тих 850 людей у нього не пропащі: вони всі вже в картотеці. А з цього зродилась нова думка: закласти взагалі картотеку чужинців-прихильників у к р а ї н с ь кої справи. До українського громадянства пішла з цього приводу відозва. Почали присилати адреси: свої люди, а також — дуже охоче — й чужинці. І тепер ПАУК має єдину у своїм роді картотеку, — надзвичайно цінну. Скільки є адрес — це таємниця ПАУК. Але цікавим можемо прозрадити: добігає до другої тисячки.

Взагалі Секретарія ПАУК має слабість до адрес: що лише прийшло на стіл, попаде до залізної картотеки. Чи то адреса нової української організації, чи це українського вченого чи споріднених чужинних організацій — поневолених чи сателітних.

Дивним дивом про це провідали чужинці. І поки ви сидите в ПАУК в гостях, то вашу розмову тричі перерве телефон.

— Хто дзвонить?

— Колумбійський Університет. Або: Американська Загальна Рада. Або якась урядова установа.

— А чому, власне, звертаєтесь до нас?

— Бо вже пару разів діставали від вас — і тільки від вас — швидку й точну відповідь.

І ПАУК цим дуже гордий. Хай знають, що в українців є порядок!..

ПАУКонференція має ще одну „спеціяльність": вона цікавиться тими українцями, за яких у с і з а б у л и. Це ті, що якимись невідомими шляхами опинились цілком десь на відлюдних просторах: острів Цейлон, Тубабао, південна Африка і т. д. і звідти посилає своє „СОС". До цього голосу пильно прислухається ПАУК і рятує. Спочатку словом, а потім і ділом. Треба бачити ці вдячні листи від загублених і втративших всяку надію людей. Знайшлася установа, яка ними зацікавилась, яка подає надію! І до ПАУК приходять і прилітають листи з цих екзотичних країн: Цейлон, Ґватемаля, Філіпіни, Туніс. Мало котра установа в Америці має таку екзотичну пошту...

Але всього не перекажеж. Реєстр показує 20 окремих листувань, які провадить ПАУК.

Як справляєтесь?

Секретар тяжко зітхає. Розрослись, занадто розрослись. Я (д-р Шандор), в канцелярії один, а тут самої бюрової праці стане на двох. А головне: кожний день приносить нові вимоги й свіжі можливости. Кожний лист потребує уваги, застанови, обміркування, бо на підставі кожного листа можна розбудувати велику справу.

І секретар показує кілька останніх листів: ось від італійського сенатора, що цікавиться українською справою. Він є одночасно й професором високої школи політичних наук в Римі. Ось лист з Голяндії. Пише директор радіовисильні. Він одержав від ПАУК-а українську літературу і вже мав два виступи по радіо про Україну. А оце — лист від впливового члена парляменту одної з американських держав. Пише про свої великі симпатії до України, і виявляє готовість допомагати із свого боку. Ще лист — від університету з Берліну (звичайно, не із совєтської зони). Університет дякує за надіслану літературу і сповіщає, що готовий улаштувати кілька виступів українських професорів по східно-европейським питанням.

Матеріял справді прецікавий і надзвичайно важливий.

І з всього видно, що Пан-Американська У к р а ї н с ь к а Конференція ходом річей обертається в дуже поважну інституцію. Уже нині набралася ціла низка дуже важливих справ і дуже цікавих зв'язків. Їй треба уділити пильну увагу і дати всяку поміч, в першу чергу матеріяльну, щоб вона могла справитися із тими завд а н нями-зобов'язаннями, які тепер перед нею стали.

● **Головна управа Спілки Українських Робітників у Бельгії (СУРБ) звернулася із закликом до українських вуглекопів у Бельгії у зв'язку з виборами синдикальних делеґатів на копальнях голосувати за список християнської Централі Вільних Вуглекопів.**

В ДВАДЦЯТИЛІТТЯ СМЕРТИ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ

Дня 4 жовтня цього року кінчиться 20 років од смерти славної української артистки Марії Заньковецької. Заньковецьку люди, знаючі в сценічному мистецтві, називали українською Елеонорою Дузе. Елеонора Дузе — італійка, найславніша в світі свого часу сценічна артистка. Отже Заньковецьку називали найславнішою артисткою світу.

Марія Константинівна Заньковецька була родом із села Заньки коло Ніжина на Чернігівщині й носила з дому справжнє прізвище Адасовська. Походила з дому небагатого поміщика. Вже на 17-му році життя вона вийшла заміж за російського офіцера Хлистова й разом з чоловіком виїхала в Молдавію підчас Російсько-Турецької війни 1878-79 рр. Тут же, як військовий, перебував на фронті наш славетний артист і організатор театру Микола Садовський (по сцені Тобилевич). Зустрілися Заньковецька й Садовський — і артистка знайшла свій талант: вона стала брати участь у виставах на фронті, які уряджував Садовський. Пізніше ж коли Заньковецька овдовіла, вона вдруге вийшла заміж за Миколу Садовського.

Від 1882-го року почалася вже систематична й безперервна праця на українській сцені Марії Заньковецької. Міньятурна й вишукано ґраціозна й зграбна — своєю грою вона чарувала людей. Слідкуючи за її рухами й словами на сцені, публіка забувала світ вся поринаючи за артисткою в її гру. Але при величезнім своїм таланті — Заньковецька носила в собі страшного хробака: була дуже заздра й недопускала поруч себе конкуренції інших талантів, а вони в театрі братів Садовських (Тобилевич, Саксаганський, Карпенко-Карий) були. Зокрема псувала Заньковецькій нерви своєю талановитою грою сестра Садовського Барилоті. Це привело навіть до розбиття трупи на кілька менших, в одній із яких Заньковецька працювала далі.

Артистка не сходила зі сцени і по революції. Лише про останні роки її життя за большевиків мало знаємо. Відомо лише, що жила й вмерла у нужді в Чернігові.

Щоб зрозуміти, яку велику ролю в історії культурного життя українців залишила праця цієї жінки, треба пригадати, що Заньковецька вступила на сцену саме тоді, коли було заборонено в Росії українське слово, а український театр лише терпіли й переслідували. Хотів губернатор — дозволяв виставу дати в місті; хотів — не дозволяв. І мало того, що забороняли всякі інші п'єси крім побутових, де тільки „ковбаса й чарка" мали фіґурувати, але ще вимагали — поставивши п'єсу „малоросійськую", зараз же обов'язково поставити і „русскую" і на стільки ж актів. Такий порядок гнав трупи українські в російські міста, а зокрема до Петербургу, тоді столиці, де було взагалі вільніше.

Яка гра була цієї української Елеонори Дузе, свідчить сама російська столиця, що так не любила українців-сепаратистів. А Заньковецька рішуче відмовлялася іти на російську сцену, навіть в імператорські театри, куди її нераз запрошували.

Українська трупа Кропивницького, в якій грала Заньковецька у вісімдесятих роках, мала величезний успіх у Петербурзі Російська преса без різниці напрямків, містила захоплені статті про український театр. Навіть найбільш українoжерна газета „Новое Время" змінила була тоді свою звичайну поведінку сіяння зненависти до українців, а її редактор Суворін особисто писав про Заньковецьку: „Ось де справжній талант, ось де справжнє акторське мистецтво! Я одверто кажу: іншої такої акторки я не бачив".

Не менший успіх мала в Петербурзі Заньковецька в 1904 році. Тоді артистка грала в трупі Волика. Особливо їй публіка манифествувала на прощальному бенефісі. Але кожний новий приїзд Заньковецької до Петербургу був її цілковитим тріюмфом. Проте найбільшого успіху осягла вона в році 1912, коли вона грала в трупі Гайдамаки. Тоді ціла трупа була запрошена грати перед царською родиною. Тоді ж припав тридцятилітній ювілей праці артистки. Цей день був святом Заньковецької. На тому святі сказав до артистки наш славний поет Олесь:

Де йшла вона — там сходили
[троянди,
Куди дивилася — зірки.
Із сліз її займались діяманти,
З зітхань — знімалися чайки.

**Хто чув її, той чув наш степ
[зелений,**
Стояв у нашому гаю;
Той розумів наш біль і гнів
[шалений
І плакав в нашому краю.

Таку ми мали акторку. Тому й нагадую про неї в оце минаючу річницю її смерти.

А. Корчак

Розподіл СССР та рівновага сил

(Закінчення зі сторони 2-гої)

Може хтось здивуватися як могли ми Україну та Білорусь враховувати до того комплексу. Украніа і Білорусь безсумнівно чисто европейський комплекс, проте вони не можуть забувати про існування Сходу, хоч би й тому, що саме вони від того Сходу колись найбільше лиха зазнали. Під його ударами впала в першу чергу сила і могутність України княжих часів. Тому започаткована українцями співпраця з народами Туркестану, Центральної Азії в боротьбі проти спільного поневолювача — Росії, мусить стати основою мирного співжиття тих народів у майбутньому. До того Корея, Филипини, Індія та інші країни Сходу напевно скорше „зрозуміють" Україну, як їх вчорашні поневолювачі. Ті народи можуть стати теж і приятелем того, хто нині в їх змаганнях дасть їм свою піддержку. Америка не повинна того факту ніколи спускати з очей. В такій констеляції — ідея розподілу СССР це не тільки факт величезного морального значення, але й факт нової побудови рівноваги сил на европейсько-азійських теренах, рівноваги, яка стане вислідом не механічно сприйнятих кабінетних формоловок, але буде вислідом схоплення справжнього реалізму, буде органічною розвязкою. Присутности в Кореї грецьких, турецьких і т. п. вояків сьогодні уважне око політика не може легковажити, а історія прийме це, як один із найважливіших фактів.

В тому новому „реалізмі" лишаться вправді ще такі великі країни, як Китай, Америка, Японія, Росія, та Індія, але буде ряд середньо-великих країн у світі, таких як Німеччина, Англія, Італія, Бразилія, Арґентина, Україна, ну й ряд менших народів. Всі вони будуть в Об'єднаних Націях інструментом миру. Присутність того чи іншого великого сусіда автоматично приневолюватиме менші народи до творення комплексу відповідних союзів менших народів, союзів, які в тій чи іншій формі мали б протидіяти ідеям повсталим різних „осей". Тому не трикутник Японія-Китай-Росія на Далекому Сході, але залишена на її етнографічних теренах Росія, не засильні Китай та Японія, поставлена на ноги Індія, та безконкуренційно сильна Америка — ось „пятикутник" рівноваги сил світового маштабу. А всі інші народи попиратимуть того „із великих", який даватиме найбільше шансів для їх свободи. Америка, необтяжена ні гріхами „білого культурництва" в Азії, ні „ідеалами російського месіянізму" в Европі, має найбільше шанс здобути собі беззастережну піддержку тих народів.

В тому аспекті концепція АБН, має окреме значення і тому не диво, що проти нього сьогодні починається неперебірчива акція російських імперіялістичних кіл. Ми однак повинні виправити його недомагання і зробити його справжнім „понад-центром" справжніх центрів поодиноких національностей і в той спосіб творити основи не лише для повалення большевизму і знищення російського імперіялізму, але основи співпраці поодиноких народів Східної Европи й Азії для збереження миру і волі в світі.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ГІСТЬ З АРҐЕНТИНИ

Прибув до Злучених Держав п. Теодор Хомишин, власник підприємства залізних виробів в Буенос Айрес, Арґентина. Вертаючи з Канади, де відвідував родину, вступив до редакції „Свободи" і передав багато цінних інформацій про відносини в Арґентині, а зокрема про те, як там живеться українській еміґрації. Поминаючи політичні тертя, які тут і там проявляються, українське життя назагал піднімається, економічно й культурно. Українська справа знаходить щораз краще розуміння в широких і впливових колах арґентинського г р о м а дянства. Видаваний А р ґентинсько-Українським Інститутом в еспанській мові журнал „Ukrania Libre" („Вільна Україна") дуже поширений і прихильно прийнятий пресою, громадянством і урядовими колами. Живу діяльність проявляє Літературно - Мистецько - Журналістична Громада. Усе наше життя зосереджене в Українському Клюбі (голова: Михайло Григоращук, скарбник: Теодор Хомиши), де містяться такі організації, як Допомоговий Комітет, Лікарська порадня, Союз Українок, Мистці, Журналісти і Літератори, Театральна Студія ім. Леся Курбаса, Станиця УСС, Українські Ветерани, Пластуни і т. д. Очевидно далі діяльні старі організації як „Відродження" та „Просвіта".

Як відомо, до Арґентини прибуло поважне число українців зі скитальщини. Всі вони працюють і — як виглядає — вдоволені, що знайшли в Арґентині захист.

Арґентинський гість, років 44, п. Хомишин, походить зі Західної України, з Звенигорода біля Львова. До Арґентини прибув в 1928 році.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **В Німеччині по всіх місцях скупчення українців відбуваються мітінґи, які одноголосно ухвалюють резолюції проти іперіялістичних зазіхань російських реакціонерів та підтримують заяву українських журналістів у Німеччині з приводу повстання „Ради визволення народів Росії". ЦПУН, що об'єднує десятки тисяч українців у Німеччині, вживає заходів до координації цієї кампанії.**

● **„На ріках Вавилонських"** — нову комедію в 2-х картинах — Івана Керницького демонструвала в уривках Театр-Студія Й. Гірняка в Л і т е р а турно-Мистецькому Клюбі (Ню Йорк) 21 вересня. Крім керівника Театру-Студії, в демонстрації уривку брали участь М. Герус, В. Змій, Л. Кукрицька, Л. Крушельницька, В. Лисняк, Тамара Позняківна, оперуючи лише мистецьким словом (без жестів, руху і гриму). Переповнена заля Клюбу дуже жваво сприймала цікаву комедію і добре мистецьке виконання.

● **Европейський з'їзд „Зарева"** — націоналістичної студентської організації відбувся 1 і 2 вересня в Мюнхені за участю делеґації із Австрії, Бельгії, Німеччини та Франції. З'їзд, між іншим, заслухав доповіді А. Жуковського — „До проблеми націоналістичної державної системи", М. Антохія — „Завдання української зовнішньої політики на тлі сучасного міжнародного становища", і Жеґуца — „Український студентський рух, його організація і перспективи". З'їзд обрав новий провід „Зарева" на Західну Европу в складі: П. Дорожинський (голова), А. Жуковський, І. Жеґуц, О. Зінкевич, М. Антохій. З'їзд одержав привітання від голови проводу Українських Націоналістів та інших організацій і діячів.

● **З самого початку і з боку американських опікунів, і з боку росіян справу поставлено на фальшиві рейки: дано змогу росіянам „репрезентувати" й інші, ними поневолені народи. Це не тільки фальшиво, неправильно, а й небезпечно"**... Так заявив видатний польський публіцист Рішард Враґа українським журналістам під час своїх відвідин редакції „Українських Вістей" (Німеччина) — з приводу заснування російського „Комітету звільнення народів Росії". Підкресливши виняткову ролю України, а також поляків і жидів у лютневій революції 1917 р., Р. Враґа закінчив свої міркування такими висловами: „Мені здається, що тепер в СССР є атмосфера, що сприяє пропаґанді і активізації революційних антибольшевицьких рухів, але було б б трагічною помилкою не бачити, що найважливішим складником революційної динаміки є національні рухи. Я вважаю за свій обов'язок у всіх середовищах, де я маю змогу виступати як письменник, доповідач чи лектор, а саме: в американських, англійських, французьких, російських чи польських — стверджувати один безсумнівний для мене факт: ключем до знищення большевизму є Україна і її національно-визвольний революційний рух. Від правильного ставлення до України, як підставового елементу боротьби з большевизмом, залежить не тільки майбутнє України, не тільки майбутнє Польщі та інших поневолених большевизмом народів, а й майбутнє Росії і російського народу, залежить також питання універсальної перемоги над большевизмом".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

РОЗШУКИ

Степан Пашко пошукує 1) Стаха Пацилка з с. Залесці, пов. Бібрка, що виїхав до Америки перед першою світовою війною і 2) Івана Дубовського також з села Залесці, який виїхав до Америки по першій світовій війні. Хто знає щось про них або вони самі, прошу написати на адресу: Stepan Päszko, 3129 Federal, Denver 11, Colo.

Пошукується в дуже важній родинній справі п. Андрія Мартинюк, родж. в 1898 вселі Батьків, на Волині, книгар в Рівнім перед війною, який приїхав до ЗДА в вересні 1949 р. та переживав якийсь час у Buffallo, N. Y., а пізніше виїхав на захід ЗДА. Він сам, або інші особи які знають його теперішне місце перебування, хай подадуть його адресу:

Dr. ALEXANDER KASZUBA
St. Joseph's Hospital, Yonkers, N. Y.

Проситься інші українські часописи передрукувати це оголошення.

Пошукую СЕНЬКА СОПУЛЯК з с. Раків, пов. Долина, який перебував в Ню Йорку. Маю для него важний лист. Хто про него знає або він сам писати до:

ANDREW UHRINIAK
105 Allen Plan, Donora, Penna.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

СТАТИСТИКА НАТУРАЛІЗАЦІЇ 1950-го РОКУ

У 1950-му фіскальному році, що закінчився 30-го червня 1950 р. було натуралізовано 66.346 новоприбулих осіб — найменше число натуралізованих від 1911-го року. (1949-го року натуралізовано було новоприбулих 66.594). Мала іміграція підчас депресії 1930-их років, а також і в роках війни, та велике число натуралізованих під час Другої Світової війни — це головні причини ще й дотепер скороченого числа натуралізацій. Число людей, що подали заяви про бажання дістати громадянство, зросло 1950-го з 64.886 у 1949 до 93.527 минулого року.

Із 66.346 осіб, натуралізованих у 1950-му році, 27.587 приїхали до ЗДА між 1940 і 1949 роками; 6.186 осіб — між 1930 і 1939 роками; 16.634 особи — між 1920 і 1929; і 14.003 — між 1900 і 1919 роками. Із загального числа осіб, натуралізованих останнього року, 12.829 — колишні підданці Британської Імперії; 8.743 — польські громадяни; 6.065 — німецькі; 5.882 — канадійські; 3.793 — польські; 3.257 — філіпінські; 2.323 — мексиканські; 2.122 — сиветські; 1.867 — французькі; 1.667 — грецькі і 1.451 — ірляндські.

Число осіб, що дістали посвідки похідного громадянства, трохи зменшилось, з 16.652 у 1949-му до 16.502 у 1950-му. (Посвідки похідного громадянства видається особам, що стали громадянами після їх народження через натуралізацію їхніх батьків, або якимсь іншим способом). Посвідки про громадянство було видано 4.320 особам, що були роджені за кордоном від батьків — американських громадян. Минулого року було видано 3.899 таких посвідок.

Упродовж 1950-го року суд відхилив прохання про натуралізацію 2.276 особам, а в 1949-му — 2.271 особам. У це число входить 1.537 осіб, що не з'явились на суд або якимсь іншим способом не підтвердили свого наміру стати громадянами; у 197 випадках апліканти померли перед тим, як прийшов їм час натуралізації; у 151 випадку апліканти не змогли виявити знання й розуміння принципів Конституції; було 139 випадків, коли аплікантам було відмовлено, бо вони не виявили відповідної моральности: 40 прохань було відхилено, бо апліканти не могли довести своєї відданости принципам Конституції; 45 — коли аплікант не жив у районі юрисдикції суду; 55 — коли апліканти взяли назад свої заяви про натуралізашію.

Було 415 натуралізацій, скасованих у 1950-му проти 184 у попередньому році. У 132-ох таких випадках це сталось у наслідок заяв Закордонної Служби Департаменту Стейту, що натуралізовані громадяни Злучених Держав протягом п'яти років після натуралізації постійно жили за кордоном. Крім того, було 5.792 випадки, коли люди самі себе позбавили права натуралізації: дехто брав участь у політичних виборах іншої країни, дехто вживав заходів натуралізуватись в іншій державі, інші служили в чужоземних арміях тощо.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ВІДБУДОВА КРЕМЕНЧУГА

З Києва подають, що в Кременчуці, „як і в багатьох інших містах країни, життя трудящих заповнене працею на відбудові“. На Горах, у Крюкові, Кахновці „відбудувались уже цілі квартали“, працює завод шляхових машин. В місті відбудовано станцію.

ДО ШЕПЕТІВКИ

прибула делеґація комсомольців з Москви. Комсомольці спеціяльно цікавилися Шепетівкою, як місцем проживання Миколи Островського, большевицького письменника.

(У. Думка)

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОДБАЙМО САМІ ЗА СЕБЕ

В Лондоні, як теж і в Ню Йорку існують „Linguaphone Institute“ для вивчення чужих мов. До цих мов є відповідні платівки — фонографічні рекорди — і підручники, приміром: „Linguaphone Conversational Course — American English — до цеї книжки є граматичний коментар в німецькій, російській, польській і інших мовах. Рівно ж є словники англійсько-німецький, російський, польський і т. д. Але в українській мові нема...

На мою думку було б добре, щоби українці, які вивчають англійську мову (мають платівки Linguaphone Institute звернулися в англійській мові до дирекції інституту з проханням видати теж граматичний коментатор і словник в англійсько-українській мові.

Нам треба всього домагатися, бо ніхто нам сам нічого не дасть.

Подаю адреси:
Linguaphone Institute,
30 Rockefeller Plaza,
New York 20, N. Y.

Ті що вивчають англійську мову — рекорди з Лондону — нехай звернуться до:
Linguaphone Institute,
209, Regen Street,
London, W. I., England.

І. В.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жалібні сходини

В суботу 1-го вересня ввечорі в домівці 10-го Відділу ОДВУ в Ню Йорку, відбулися „Жалібні сходини“, присвячені 10-тій річниці трагічної смерти сл. п. підпол. М. Сціборського і сотн. О. Сеника-Грибівського, котрі згинули від братовбивчої руки в Житомирі 1941 р.

Проф. П. Голубенко виголосив доповідь та окремо підкреслив значення підпол. М. Сціборського, як ідеолога Українського Націоналізму та взагалі будівничої та державницької думки, що є видана окремою книжкою „Націократія“, в якій є середина між книжками і поглядами п. проф. Ісаака Мазепи „Демократія“ і п. Д. Донцова „Аристократія“.

На заклик члена комітету улаштування сходин, п. Стецика, присутні зложили членові ОУН і учасникові Української Повстанчої Армії, що став непрацездатним через втрачення ноги під час виконування наложених на нього обов'язків суму $48. — По $10: Григорій і Іван Яремчуки, по $2: А. Прадищук, Д. Фурманець, В. Луцьків, по $1: Стецик, П. Голубенко, М. Лехновський, П. Стецина, С. Селешко, П. Чичала, А. Вельничук, І. Колосєй, Швейк, М. Дністрян, П. Кіра, Н. Столярчук, С. Кметик, В. Бориско, Е. Сцібало, В. Грицик, Петя, М. Сухоцький, Ф. Сущик, М. Кальницький, А. Маланчук і Тамара.

Володимир Грицик і Петя — оба учасники УПА.

Григорій Яремчук

● Маніфестація українсько-татарської приязні сталася на сходознавчій конференції в УВАН у Німеччині, де з двома доповідями виступив тюрський учений — член-кореспондент УВАН д-р Е. Кірімал. Обидві доповіді конференція обговорила і ухвалила видати їх друком.

СЕКЦІЯ КНИГОЗНАВСТВА

Української Вільної Академії Наук.

В Німеччині, на скитальщині, в числі багатьох секцій при УВАН існувала також і „Бібліологічна Група“. Вона об'єднувала чільніших українських книгознавців на скитальщині. Праця в Групі провадилася кабінетною методою. Вислідом її було відновлення на чужині „Бібліологічних Вістей“, книгознавчого органу. Редакційна колеґія, в складі: В. Дорошенка, В. Порського та Л. Биковського, підготовила матеріяли для першого числа „Б. В.“. УВАН видала його згодом в серії своїх видань, як ч. 41. Одночасно з нього були зроблені три відбитки (чч. 44, 45, 46). Незалежно від того, заходами окремих членів Групи, видано було дві книгознавчі брошури про: 1. „Національну Бібліотеку Укр. Держави“ (ч. 23) і 2. „Укр. Відділ Бібліотеки Стенфорд Університету“ в Пало Альта, Каліфорнія (ч. 16). Після того в потрфелі рукописів Групи знаходилося ще декілька книгознавчих рукописів, в тому числі праці пок. проф. А. Животка. В 1948-50 рр. „Бібл. Група“ УВАН в Німеччині поволі розпалася через роз'їзд її членів по різних заокеанських країнах.

Частина членів кол. „Бібл. Групи“ опинилася в ЗДА згуртована біля місцевої Філії УВАН. Від неї, навесні 1951 р., пішла думка відновити перервану бібліографічну діяльність в рамах „Секції Книгознавства“ при УВАН в ЗДА. Секція Книгознавства має на меті теоретично й практично плекати книгознавство (науку про книгу) загально й в усіх його галузях та виглядах. Зокрема Секція досліджує українське книгознавство та ук.-американську його галузь. Для цього Секція: 1. гуртує книгознавців, 2. допомагає їм провадити наукові дослідження книгознавчих проблем, 3. влаштовує книгознавчі доповіді та конференції, 4. організує виставки з різних ділянок книгознавства, 5. збірає рукописні праці з царини книгознавства, 6. продовжує видавати „Бібліологічні Вісті“, як свій неперіодичний орган, 7. допомагає „Музею-Архіву“ УВАН в громадженню й веденню його книгозбірні, архіву й інших збірок, що мають відношення до книгознавства, 8. допомагає „Музею-Архіву“ також у започаткованню й ведення різних бібліографічних праць.

Секція Книгознавства УВАН заплянувала на 1951-52 акад. рік 4 прилюдні книгознавчі конференції. Перша з них відбулася 15 вересня ц. р. з таким програмом: І. Л. Биковський — До методології книгознавства, 2. Ю. Тищенко — Укр. народні часописи „Село“ та „Засів“ і їх роля в пробудженні національної свідомости селянства, 3. П. Одарченко — Укр. книга в Казахстані (Сірій Україні). Після наукової частини відбулися організаційні збори „Секції...“. Обговорено було пляни праці та фінансовий кошторис. Одночасно переобрано керівництво „Секції“: сеньйора української бібліографії — директора В. Дорошенка вшановано почесним головою, видавця — Юрія Тищенка діловим головою, а інж. Лева Биковського затверджено секретарем. Наступні конференції проєктуються в листопаді 1951 р., в лютому та квітні 1952. Докладний термін та програм цих конференцій буде своєчасно оголошений в пресі.

Повідомляючи цим шляхом про заснування „Секції Книгознавства“ УВАН в ЗДА, запрошуємо укр. книгознавців та прихильників цієї царини взяти участь у працях Секції. Адреса секретаріяту Секції:

L. BYKOVSKY, 164 E. 127th Sts., Apt. 21, New York 35, N. Y. U.S.A.

● **Палата Репрезентантів прослідкуватиме Катинську різню 10-15 тисяч польських офіцерів, доконану,** як кажуть поляки, совєтською владою підчас другої світової війни. Цю справу взяв у свої руки кол. амбасадор до Польщі, Артур Блісс Лейн. Він хоче довести до вияснення, чому не суджено за це москалів на процесі в Нюрнберзі.

● **Згинуло 21 осіб при розбитті поїзду з мандрівними робітниками коло Ріо де Жанейро, у Бразилії.** Понад сто осіб було покалічених. Потяг з робітниками наїхав на товаровий з-заду.

● **Знавець спеціяльних інструментів в департаменті оборони, фізик** Мілтон Е. Пуґ, пропав, коли вийшов з мешкання в Арлінґтоні, під Вашинґтоном, на працю в Бетезда, у стейті Мериленд. Від понеділка нема про нього чутки.

● Втопила себе й троє дітей пані Еллен Стюарт з Торонта, у Канаді, заїхавши закритим автом в озеро Онтеріо.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 15 вересня 1951 року, померла у 58 році життя

СОФІЯ ВАВРИШИН,

довголітна члениця від. 52 У. Н. Союзу в Голійок, Масс.

Покійна щедро давала жертви на українські цілі. Походила зі села Павензів, повіт Тарнів. Полишила в смутку мужа Ілію, сестру Анну Прокоп, ближчу і дальшу рідню.

Похорон відбувся 18 вересня при великім здвизі народу, рідні і членів.

В. Й П.
Д. Хрупалик, секр.

Дня 21 вересня помер по довгій недузі член Бр. св. Юрія

ЙОСИФ КІШЕНЮК.

Покійний походив з села Помонята, пов. Рогатин, Україна. Був членом від. 160 У. Н. Союзу в Jamaica від 1923 р. Покійний оставив в смутку жену Еву.

Похорон відбувся 24. вересня. Нехай вільна земля стане пером для покійного.

✝

Ділимось сумною вісткою з родиною, приятелями і знакомими, що 27-го серпня ц.р. в Ґаутінґу (Німеччина) помер мій найдорожчий муж і батько

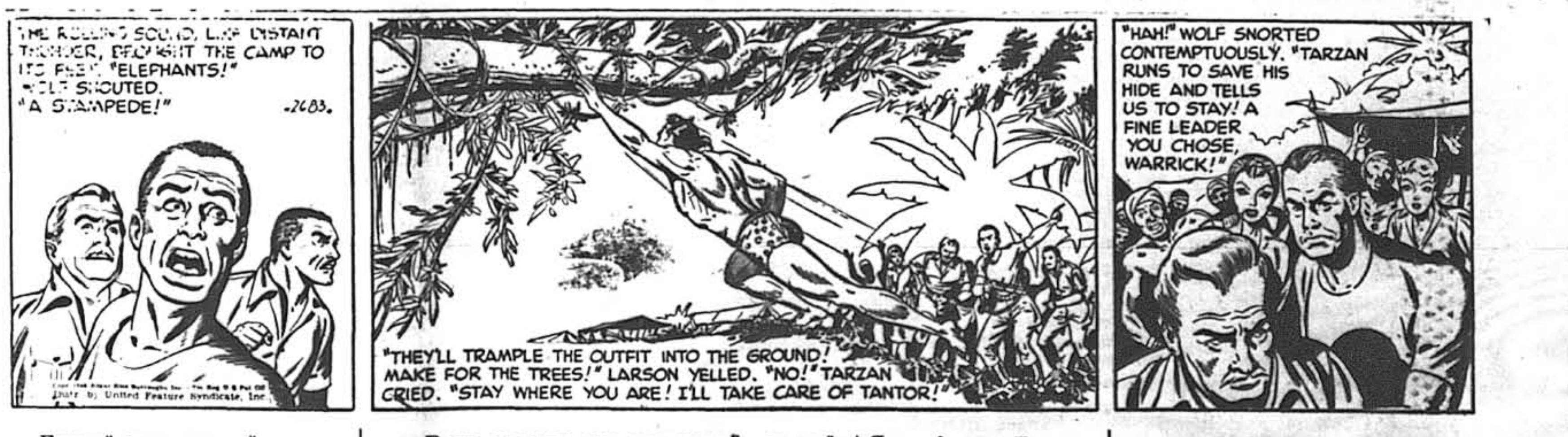
ІНЖ. ЛЕОНТІЙ ПОЛУТРЕНКО

Покійний народився в Білобожниця, пов. Чортків. Студії закінчив при Львівській Політехніці і там же працював. Покійного похоронено на цвинтарі в Ґаутінґу (Нім.).

Панахида по покійному відправиться 27-го вересня о год. 20-ій (8-ій вечером) в церкві св. Юра в Ню Йорку, а поминальне Богослужения 29-го вересня о год. 9-ій рано в тійже церкві.

Горем прибита
ЖІНКА, ДОНЬКА І СИН

ТАРЗАН, ч. 2683. Скептик

Глухий звук, схожий на далекий грім, поставив цілий табір на ноги. „Слони! Тікаймо!“ — крикнув Вольф.

„Вони стопчуть усе спорядження. Лізьмо на дерева!“ — викрикнув Ларсон. — „Ні!“ крикнув Тарзан; „Стійте там, де стоїте! Я заопікуюся Тантором!“

„Ага! Тарзан біжить, щоб рятувати свою шкуру, а нам каже залишатися тут!“ гукнув зневажливо Вольф. — „Доброго провідника вибрав ти, Ворріку!“